

Het geloof in Gods Voorzienigheid

Als men aan één onzer kinderen vraag: Wie heeft de wereld geschapen? Dan ontvangt men hierop allicht een bevredigend antwoord.

Maar als men aan één van ons, grote mensen de vraag stelt: Waartoe heeft God de wereld geschapen? Dan zal men – zo men antwoord ontvangt – veelal enige aarzeling gewaarworden. Want om zonder aarzeling te antwoorden moet men geloof bezitten en het geloof is niet aller bezit en indien het al aanwezig is is het dikwijls door vrees en andere dingen bedolven of niet werkzaam, zoals het behoort. Het weet echter wel en is er verzekerd van dat het einde van alles de ere Gods is. En dat het de plicht van iedere gelovig is te letten op de werken des Heren en te luisteren naar zijn voetstappen op de plaats, waar hij gesteld is. En door deze geluiden, als men ze zo noemen wil, moet zijn hart bewogen worden om de Bestuurder van zijn lot de eer te geven, die Hem toekomt. Ook in de geografische toestand, in het kleine zowel als in het grote, in het van één scheiden zowel als in het samenvoegen der verschillende delen van het oppervlak der aarde, Zowel in het wegspoelen als in het aanslibben, moeten wij zien de Hand van de Schepper, die met deze dingen Zijn doel heeft, tot bescherming van het leven of het welzijn van Zijn schepselen. De plaats, waar men woont wordt dan voor diegenen, die hier op letten nog belangrijker. Over het eiland Schokland, de plaats waar de schrijver dezes lang gewoond heeft, wil hij iets mededelen, om vervolgens van zijn leven en wonen daar ook iets te schrijven.

Schoklands zwakheid

Wieringen, Marken, Urk en Schokland zijn de vier Zuiderzee-eilanden. Dit wisten we reeds vroeg. Dit weten moet nu herzien worden, want Marken is het laatste der vier, dat nog met de naam eiland kan genoemd worden.

Over Schokland is in de pas achter ons liggende jaren heel wat ten beste gegeven. Het is met het eiland juist zo gegaan als met een gestorvene in de mensenwereld: “over de doden niets dan goeds”. Maar toen het nog leefde, werd er van gesproken of geschreven ook op andere wijze. Ik heb meer dan eens horen zeggen: “Ik zou dood hier nog niet willen zijn”. Een schrijver in een vroegere kroniek noemde het “een rampzalig oord, waar een paar verdwaalde schapen zielig rondwaalden”. Velen hebben het stervende eiland in de laatste levensdagen nog bezocht. Ze hebben waarschijnlijk gelachen of gezucht, opgewekt het afbreken aangezien of weemoedig gestaard op het wegruimen der dijken en het trekken der palen. Maar de tranen van het eiland zelf zijn gedraineerd in de drassige bodem.

Wat was Schokland dan in zijn zwakheid en in zijn kracht? Het was in zijn zwakheid een beeld van de macht des Scheppers, die het nietigste doet voortbestaan door de eeuwen heen. Want Urk kon steunen op zijn vaste bodem, Wieringen en Marken op hun meerdere uitgestrektheid of beschutting van de Westwal of andere factoren, maar Schokland ontbraken al deze voorwaarden bij zware storm en hoge vloed. En toch behield het zijn plaats totdat het niet meer nuttig kon zijn. Deze nog geen vijf kilometer lange landstrook had op sommige plaatsen slechts een breedte van circa honderd meter. Het meest brede gedeelte ging de 350 meter niet te boven. De gehele oppervlakte binnen de oevers bedroeg plm. 80 hectare. Het strekte zich uit in de richting Noord-Zuid. Het bevatte een wespentaille, want het was op het smalst waar de beide polen even nabij waren. De westelijke oeververdediging was het laagst en liet zich bij opkomende storm uit het Westen na enig tegenspartelen gewillig onderdompelen. Ook de Oostelijke dam verdween niet zelden onder het opgewaaide watervlak, zodat dan niet anders overbleef dan de eindpunten en het midden, waar dan huizen, groepjes bomen en vuurtoren alleen nog zichtbaar waren.